

STYRNING OCH STÖD

Övnings-och utbildningsplan 2023–2025

Gävle kommun

Förord

I överenskommelsen mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om kommunernas krisberedskap, regleras att varje kommun ska ta fram en flerårig Utbildnings- och övningsplan.

Innehållsförteckning

Förord	0
Inledning	2
Syfte och mål med Utbildnings-och övningsplanen	2
Utvärdering och erfarenhetshantering	2
Underlag till behovsanalys för utbildnings- och övningsverksamheten	2
Planering för övning och utbildning	3
Färdiga övningskoncept	3
Scenarier	3
Förslag på aktörsspecifika mål	8

Inledning

Med en utbildning- och övningsplan underlättas det långsiktiga och systematiska arbetet med krisberedskap för kommunen under mandatperioden.

Syfte och mål med Utbildnings-och övningsplanen

Syftet med Utbildnings-och övningsplanen är att upprätthålla en regelbunden och systematisk övningsverksamhet som skapar förutsättningar för en god krishanteringsförmåga.

De övergripande målen med Gävle kommuns utbildnings- och övningsverksamhet är att;

- förbättra förmågan att skapa samordning i arbetet före, under och efter en samhällsstörning i kommunen, samt att
- höja kommunens förmåga att hantera en extraordinär händelse och så snabbt som möjligt efter att händelsen är avslutad återgå till ordinarie verksamhet

Övningsinriktningen för kommande år har ett ökat fokus på civilt försvar och utgör därigenom ett stöd i en återupptagen totalförsvarsplanering.

De utvecklingsområden som är prioriterade under perioden är att;

- utveckla och förbättra arbetet med stabsmetodik
- utveckla samverkansformer och att ta emot och ge stöd till andra aktörer
- utveckla en generell kunskap och förståelse för civilt försvar och gråzonsläget

Utvärdering och erfarenhetshantering

Erfarenheter från övningar och händelser ska tillvaratas på ett systematiskt sätt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) stödjer detta arbete genom metodstöd och rådgivningsstöd för utvärdering av övningar. I Gävle kommun finns flera utvärderare som genomgått MSB:s utvärderingsutbildning.

Underlag till behovsanalys för utbildnings- och övningsverksamheten

- omvärldsbevakning i vardagen
- risk- och sårbarhetsanalys

- åtgärdsbehov som framkommit i utvärdering av övningar och inträffade händelser
- samverkan med andra aktörer

Planering för övning och utbildning

Utbildnings- och övningsplanering ska följa kommunens övriga verksamhetsplanering rörande krisberedskap. Respektive sektor ska genomföra övningar vid två tillfällen per mandatperiod och det är sektorschefen som ansvarar för att övningarna genomförs.

Övningarna kan genomföras på kommunövergripande nivå, sektorsnivå, avdelningsnivå eller enhetsnivå. **En av de två övningarna ska vara verksamhetsinriktad för respektive berörd sektor/bolag.**

För de enskilda övningar som planeras under perioden ska syfte och mål formuleras och preciseras i samband med planeringen av dessa. Övningar som ska genomföras i samverkan med andra aktörer ska planeras tillsammans med dessa. Till övningsledare utses den för övningen mest lämpliga och tillgängliga för övningsledaruppdraget.

Erfarenheter från utvärdering efter övning/utbildning ska systematiskt tillvaratas för att på ett effektivt sätt utveckla krishanteringsförmågan. Kommunens Plan för hantering av extraordinära händelser ska uppdateras och revideras utifrån de erfarenheter som framkommer efter övningar.

Färdiga övningskoncept

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har utkommit med ett metodstöd för övning som heter "Öva enkelt". Materialet ger ett stöd från idé till genomförande och det finns exempel på övningar i materialet. Jordbruksverket har utkommit med färdigskrivna övningar som med små justeringar går att tillämpa oberoende av aktör. Även Livsmedelsverket har sådana enkla diskussionsövningar som bara går att ta rakt av. Gävle kommuns centrala säkerhetsenhet har också samlat på sig en gedigen övningsbank där det finns en stor mängd scenarier att låna.

Scenarier

Gävle kommun ska sträva efter att ha en generell förmåga att kunna hantera vilken extraordinär händelse som än inträffar. Kommunens verksamheter ska således inte specialisera sig på att hantera en specifik sorts händelser som exempelvis elavbrott eller översvämningar. Istället ska de olika verksamheterna arbeta med att förbättra sina förmågor inom områden som exempelvis kriskommunikation, lägesbild, analys, uthållighet och samverkan med andra aktörer under störda förhållanden. Säkerhetsenheten på Styrning och stöd kan fungera som expertis i frågan att ta fram, moderera och utvärdera övningsinsatser

Tidplan 2023-2025

-Utbildning

-Övning

År 2023

Aktiviteter	Deltagare/målgrupp	Övningsformat	Tema	Ant
Kvartalsövningar Mars Maj September December	Delar av Lst krisledningsstab, kommuner, Region Gävleborg och övriga lämpliga aktörer utifrån temat för övningen	Lägesbild Samverkanskonferens ISF Kommunikatörernas konferens GIS-kompetens	Förmåge-höjande	MSB kan delta som observatör
Nödvattenprioritering Maj	LSTY, Gästrikedkommunerna, vattenbolagen	Diskussionsövning	Bortfall av dricksvattenförsörjning	
Interna övningar för avdelningar, enheter, sektorer och bolag i kommunen	Kommunens medarbetare	Diskussionsövning	Kunskaps- och förmågehöjande	
Övning sektor Livsmiljö november	Ledningsgrupp sektor	Inspelsövning	Explosion i kommunal verksamhet	”Heldag”
Övning GFAB och VG December	GFAB ledning och VG enheter	Inspelsövningar	Stabsmetodik, inkallning	”Heldag”
Information om civilt försvar April	Kommunstyrelsen	Utbildning	Kunskapshöjande	LSTY föreläser
Utbildningspaket inkluderande civilt försvar, pågående dödligt våld	Hela kommunkoncernen	Utbildning	Kunskapshöjande	Löpande vid behov

Utbildning i WIS (Webbaserat informationssystem) Oktober-november	Blivande TIB	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildning Rakel November	Sektor VG	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildning Rakel För TIB Oktober-December	Blivande TIB	Utbildning	Kunskapshöjande	

År 2024

Aktiviteter	Deltagare/målgrupp	Övningsformat	Tema	Ant
Kvartalsövningar Mars? Juni? Augusti? December?	Delar av Lst krisledningsstab, kommuner, Region Gävleborg och övriga lämpliga aktörer utifrån temat för övningen	Lägesbild Samverkanskonferens ISF Kommunikatörernas konferens	Förmåge-höjande	
Sambandsövning Rakel	Koncerndelar som har Rakel	Använda utrustning	Använda raketutrustningen	
Interna övningar för avdelningar, enheter, sektorer och bolag i kommunen	Kommunens medarbetare	Diskussionsövning	Kunskaps-och förmågehöjande	
Övning civilt försvar	Kommunkoncernens verksamheter	Diskussionsövningar	Civilt försvar, lagstiftning under höjd beredskap, gråzon	
Beredskapsövning kök	Öva måltidsverksamheten på ett kök under beredskapsveckan 2024.	Fysisk övning	Kunskapshöjande, hur klarar sig ett kök utan exempelvis el och/eller vatten.	
Utbildning arbetsgivarens ansvar vid	Berörda chefer	Utbildning	Kunskapshöjande	Länsstyrelsen deltar som föreläsare?

Kärnteknisk olycka Höst				
Utbildning Rakel	Verksamhet som har behov	Utbildning	Kunskapshöjande	
Stabsmetodikutbildning för nya stabschefer Mars-Maj	Nya stabschefer	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildning för bemanning av trygghetspunkter Mars	Medarbetare som ska bemanna trygghetspunkter	Utbildning	Kunskapshöjande (ska kunna lösa ut ett uppdrag)	
Stabsmetodikutbildning för nya stabsmedlemmar September-Oktober	Nya stabsmedlemmar	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildningspaket inkluderande civilt försvar, desinformation, pågående dödligt våld	Hela kommunkoncernen	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildning för kommunstyrelsen om krisberedskap/civilt försvar	Kommunstyrelsen	Utbildning	Kunskapshöjande	

År 2025

Aktiviteter	Deltagare/målgrupp	Övningsformat	Tema	Ant
Kvartalsövningar Mars? Juni? Augusti? December?	Delar av Lst krisledningsstab, kommuner, Region Gävleborg och övriga lämpliga aktörer utifrån temat för övningen	Lägesbild Samverkanskonferens ISF Kommunikatörernas konferens	Förmåge-höjande	
Sambandsövning Rakel	Koncerndelar som har Rakel	Använda utrustning	Använda raketutrustningen	

Interna övningar för avdelningar, enheter, sektorer och bolag i kommunen	Kommunens medarbetare	Diskussionsövning	Kunskaps-och förmågehöjande	
Övning civilt försvar	Kommunkoncernens verksamheter	Diskussionsövningar	Civilt försvar, lagstiftning under höjd beredskap, gråzon	
Övning Havsörn 2025 Höst?	Centrala krisledningen + (Uppsala län, andra kommuner, myndigheter etc.)	Inspelsövning	Hantering av kärnteknisk olycka	Dygnet runt-övning?
Övning Kommunstyrelsen civilt försvar och krisberedskap	Övning för kommunstyrelsen om deras uppgift vid höjd beredskap	Diskussionsövning	Kunskapshöjande om civilt försvar	
Utbildningspaket inkluderande civilt försvar, desinformation pågående dödligt våld	Hela kommunkoncernen	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildning Rakel	Verksamhet som har behov	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildning trygghetspunkt Mars	För personer som ska bemanna trygghetspunkter	Utbildning	Kunskapshöjande	
Stabsmetodikutbildning för nya stabsmedlemmar Mars-april	Nya stabsmedlemmar	Utbildning	Kunskapshöjande	
Utbildning för kommunstyrelsen om krisberedskap/civilt försvar	Kommunstyrelsen	Utbildning	Kunskapshöjande	

Förslag på aktörsspecifika mål

Utifrån kommunens fleråriga övningsplan och den behovsanalys som görs inför respektive övning kan någon eller några av målen som är listade nedan användas:

- öva på att analysera, dvs. att värdera, lägga samman och dra slutsatser av information som fångas upp genom omvärldsbevakning samt användning av metoder och teknik för omvärldsbevakning
- öva på att tillämpa, dvs. följa och agera utifrån krisledningsplaner
- öva på att larma och starta upp krisorganisation på alla nivåer
- öva kontakter med andra aktörer
- arbetet med samlade lägesbilder, dvs. att öva roller, ansvar, metod och teknik vad gäller skapande, kvalitetssäkring, upprätthållande, återkoppling, delning och användning av samlade lägesbilder, särskilt vad gäller att:
- öva på att i lägesbilsarbetet ha förmåga att analysera informationen, både i skapandet av lägesbilderna och i användningen av dem, och att dra slutsatser om vilka åtgärder som behöver vidtas
- öva i aktörsgemensamma former med hjälp av relevanta samverkansaktiviteter, t.ex. inriktnings- och samordningsfunktion (ISF), stöd till inriktnings- och samordningsfunktion (ISF-stöd).
- öva på samordning och prioritering av materiella och personella resurser. Aspekten gäller särskilt var resurser finns, hur de kan efterfrågas samt hur prioritering ska gå till
- öva på att hantera och praktiskt använda Rakel och WIS
- öva på att dela information på ett effektivt och behovsstyrt sätt mellan aktörer i en störd miljö tillsammans med höga krav på sekretess och robusthet. I aspekten ingår förmågan att verka från alternativ ledningsplats
- informations- och cybersäkerhet. Aspekten gäller även att öva på att hantera uppgifter som omfattas av sekretess
- öva personell uthållighet
- öva tillämpning av rutiner för effektiv användning av frivilligresurser. Aspekten innefattar både organisation, ansvarsfördelning och ledning
- öva på att använda befintliga strukturer och verktyg, planer och kanaler för kommunikation med allmänhet, internt inom kommunen och med medier utifrån ett aktörsgemensamt perspektiv

- öva kriskommunikation som en integrerad del av samverkan och ledning, t.ex. genom användning av samlade lägesbilder som stöd i kommunikationsarbetet och kriskommunikation som en integrerad del av beslutsfattandet
- öva på att använda sociala medier i kommunikationsarbetet, både för att inhämta information och för att kommunicera vid en händelse
- öva på att analysera, dvs. att värdera, lägga samman och dra slutsatser av information som fångas upp genom omvärldsbevakning samt användning av metoder och teknik för omvärldsbevakning
- öva hur ansvarsfördelningen mellan nationell, regional och lokal nivå ser ut inom krisberedskapen
- öva utifrån relevanta regelverk och andra grundläggande förutsättningar för arbetet
- öva vad det geografiska områdesansvaret innebär på lokal nivå
- öva på att uppnå samordning och inriktning även under störda förhållanden och med korta ledtider
- öva för att öka kunskapen om egen myndighets och andra aktörers roller och ansvar inom krisberedskapen och vid höjd beredskap. Det gäller både offentliga och privata aktörer samt frivilligorganisationer
- öva på privat-offentlig samverkan. Aspekten gäller särskilt att öva rutiner vid informationsdelning och frågor som rör sekretess.
- öva på att identifiera vilka samhällsviktiga verksamheter som finns inom aktörernas ansvarsområden
- öva för att öka kunskapen kring de informationssäkerhetsrisker som medföljer vid avtal, inköp och upphandling av varor och tjänster mellan offentliga aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet och privata aktörer som utför väsentliga uppgifter inför och vid en samhällsstörning
- öva på den särskilda lagstiftning som träder i kraft vid skärpt och högsta beredskap.